

вимоги, очікування та можливості. Вимоги пов'язані з необхідністю дотримання соціальних норм поведінки, спілкування та діяльності. Очікування характеризують відношення суспільства до учіння як норми поведінки, що приймаються людиною і дозволяють переборювати труднощі, пов'язані зі здійсненням навчальної діяльності. Можливості – це 8 об'єктивні умови, які необхідні для розгортання навчальної діяльності. До числа особистісних джерел належать інтереси, потреби, установки, ідеали, стереотипи, які обумовлюють прагнення самовдосконалення, самоствердження і самореалізації у навчальній та інших видах діяльності.

Навчально-пізнавальний мотив формується у ході навчальної діяльності студентів, тому важливо, як проходить ця діяльність. Основними чинниками, які впливають на формування позитивної мотивації до навчальної діяльності є: зміст навчального матеріалу, організація навчальної діяльності, колективні форми навчальної діяльності, оцінка навчальної діяльності та стиль педагогічної діяльності викладача. На заняттях з студентами важливо, щоб зміст навчального матеріалу був зрозумілим, спирався на їх минулий досвід, викликав у студентів позитивні емоції.

Література:

1. Айсмонтас, Б. Б. Педагогическая психология [Текст] / Б. Б. Айсмонтас. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – 208 с.
2. Ильин, Е. П. Мотивация и мотивы [Текст] / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.
3. Зимняя, И. А. Педагогическая психология [Текст] / И. А. Зимняя. – М.: Логос, 2004. – 384 с.
4. Карпова, Е. В. Структура и генезис мотивационной сферы личности в учебной деятельности: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Карпова Елена Викторовна; ГОУВПО Ярославск. гос. пед. ун-т. – Ярославль, 2009. – 51 с.

УДК 37.015.3:159.954]-057.875

*Барчій Магдалина Степанівна,
Шуфрич Ілля Миколайович
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ

Творча активність-особистісне утворення динамічного характеру, яке являє собою комплекс інтелектуальних, емоційних, характерологічних властивостей, що дозволяють особистості продуктивно використовувати творчість у будь-якому виді діяльності [1].

Проведене емпіричне дослідження творчого потенціалу студентів третіх курсів виявило переважання середнього рівня творчого потенціалу, 60% майбутніх психологів та педагогів володіють частиною якостей, які дозволяють їм займатися творчістю, виявляти себе як творчі особистості проте не

використовують їх повною мірою. Творчі прояви особистості включають: допитливість, уяву, складність і схильність до ризику. Загальний рівень креативності за методикою Е.Тунік студентів –психологів - 41 %, а майбутніх педагогів - 46%. Отже, менше половини досліджуваних студентів демонструють сильні сторони творчої активності особистості.

За методикою Г. Девіса (модифікація Б. Пашнева) найбільша кількість досліджуваних(85% - студенти-психологи та 80% студенти-педагоги) мають середній рівень схильності до творчості. Кожна особистість має задатки, які під впливом різних факторів можна розвивати, тому при сприятливій атмосфері студенти активно будуть проявляти свій творчий потенціал. Переважання середнього рівня схильності до творчості в обох групах досліджуваних вказує на необхідність організації психолого-педагогічної підтримки розвитку творчої активності майбутніх фахівців.

За результатами нашого емпіричного дослідження сформовано наступні рекомендації щодо формування творчої активності студентів у процесі професійної підготовки.

Для розвитку творчої активності студента викладачеві необхідно:

- не пригнічувати інтуїцію студента, а заохочувати за спробу використати інтуїцію й направляти на подальший логічний аналіз висунутої ідеї;
- формувати в студентів упевненість в своїх силах;
- спиратися в процесі навчання на позитивні емоції, оскільки негативні емоції пригнічують прояв творчості;
- стимулювати студентів до самостійного вибору цілей, завдань і засобів їх рішення;
- не допускати формування конформного мислення, боротися з орієнтацією на думку більшості;
- розвивати уяву і не пригнічувати схильність до фантазування;
- формувати чутливість до суперечностей, оскільки вони є джерелом нових питань і гіпотез;
- частіше використовувати завдання відкритого типу, де відсутнє одне рішення;
- застосовувати проблемні методи навчання, стимулюючи установку на самостійне відкриття нового знання;
- заохочувати прагнення бути самим собою, слухати своє „Я”, усіляко проявляти свою пошану й увагу до кожного учня;
- формувати потребу у самовдосконаленні[2].

Освітнє середовище повинно забезпечувати творчу навчальну діяльність, створювати атмосферу експериментування в умовах невизначеності й потенційної багатоваріантності, підтримувати мотивацію до творчості й позитивні емоції тих, хто навчається. Урахування внутрішніх і зовнішніх умов прояву творчих здібностей дає можливість визначати оптимальні форми й методи роботи з формування творчої активності студентів.

Література:

1. Гузалова О. В. Педагогічні умови організації творчої діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04

/ О. В. Гузалова; Південноукр. нац. пед.ун-т ім. К.Д. Ушинського. - О., 2010. – 21 с.

2. Сисоєва С.О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури: монографія / С.О. Сисоєва. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2014.– 404 с.

УДК 159.942:316.772

*Березовська Лариса Іванівна,
Самбур Віталія Іванівна,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна*

МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ «ЛЮДИНА – ЛЮДИНА»

Про наявність великої кількості стресогенних факторів у житті людини говорять уже давно як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Робота з людьми в силу високих вимог, особливої відповідальності і емоційних навантажень, що висуваються до неї, потенційно містить у собі небезпеку важких переживань, пов'язаних із робочими ситуаціями. Саме тому є висока вірогідність виникнення емоційного вигорання у працівників системи «людина – людина».

Аналіз літератури показав, що наукове вивчення проблеми синдрому емоційного вигорання знайшло відображення в роботах низки зарубіжних та вітчизняних вчених. Так, дослідження присвячені змісту та структурі здійснено Г.В. Ложкіним, М.П. Лейтером, С.Д. Максименко, Е. Махерем, В.Є. Орлом, М.Л. Смульсон, Т.В. Форманюк та ін.; методам діагностики присвятили В.В. Бойко, Н.Є. Водоп'янова, Т.І. Ронгинська, О.С. Старченкова та ін. Прояв емоційного вигорання вивчалися у представників різних професійних груп системи «людина – людина» (працівників медичних закладів: Г.І. Каплан, Г.Е. Робертс, Б. Дж. Седок, В.Є. Семеніхіна, К. Черніс та ін.; соціальних працівників: Т.Марек, К.Ван Вак та ін.; вчителів: Л.І. Березовська, Н.Є. Водоп'янова, Ш.Г. Саркісян, Є.С. Старченкова, Н.І. Циба та ін.; психологів Т.А. Жалагіна, А.В. Козлов та ін.

У вивченні проблеми емоційного вигорання можна виокремити декілька підходів: як стан фізичного, психічного й емоційного виснаження, зумовленого довготривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях спілкування, тобто «вигорання» як синдром «хронічної втоми» (К. Маслач, В.Е. Орел, М.М. Скугаревська, Х. Фреденбергер); як двовимірну модель, що складається з емоційного виснаження та з деперсоналізації, тобто погіршення ставлення до інших, а іноді й до себе (М. Лейтер, В. Шафуелі); як трьохкомпонентна система, котра складається з емоційного виснаження, деперсоналізації та редукції власних особистісних досягнень (В.В. Бойко, Л.М. Карамушка, Т.В. Форманюк).

Для емпіричного дослідження емоційного вигорання працівників системи «людина – людина» доречними є такі методики: методика «Синдром «вигорання» в професіях системи «людина – людина», методика для оцінки

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>